

This text is only a part of the
complete text which can be
ordered as a printed book at:

www.sadananda.com

Kṛṣṇa-Caitanya

Indiens dolda skatt

Hans liv och Hans lära

Walther Eidlitz

Tyska originalets titel:
Kṛṣṇa-Caitanya
Sein Leben und Seine Lehre

ACTA UNIVERSITATIS STOCKHOLMIENSIS
STOCKHOLM STUDIES IN COMPARATIVE RELIGION 7

Almqvist & Wiksell
Stockholm 1968

Till svenska:
Kid Samuelsson och Bengt Lundborg

© Samuelsson Kid 2013
www.sadananda.com

The TransIndicLS plain, bold, italic, and bold-italic fonts/font
used to print this work are available from Linguist's Software,
Inc., PO Box 580, Edmonds, WA 98020 USA tel 425-775-1130
<http://www.linguistsoftware.com/tintu.htm>

Tryckning utförd hos h:ström – Produktion & Tryck, 2013.

ISBN 978-91-981318-0-2

Översättarnas förord

Den här boken är en reviderad utgåva av Walther Eidlitz (Vāmandās) originalutgåva och innehåller författarens senare korrektur samt en del förklaringar och översättningar från Svāmī Sadānanda Dāsa's översättningar av Śāstram-s.

De två kapitlen "Kṛṣṇa's lek som Dāmodara" och "Caitanya's åtta undervisningsstrofer" har ersatts av de översättningar av Svāmī Sadānanda Dāsa som låg till grund för dessa kapitel.

När vi har stött på passager som vi ansåg behövde förtydligas har vi kommenterat dessa inom rätvinkliga parenteser eller fotnoter.

Författarens utelämnningar i originaltexterna markeras i denna bok med tre punkter "...".

Titlar på verk skrivs med kursiv stil och namn på delar av verk sätts inom citationstecken.

Vi hyser förhoppningen att kunna glädja både Vāmandās och vår gemensamma guru, Svāmī Sadānanda Dāsa, genom vårt försök att översätta detta exceptionella verk till svenska.

Översättarna,

Högåsa, augusti 2013

Jag tillbedjer Śrī-Caitanya, Herren,
genom vars gripande nåd
till och med ett ovetande barn
kan finna räddning
ur de filosofiska systemens hav
som vimlar av de olika åsikternas hajfiskar.
(*Caitanya-Caritāmṛta* I,2,1s)

Innehåll

Förord	11
Förkortningar	14
Sanskritspråkets uttal	15
Inledning	17
<i>Första delen: Indisk Uppenbarelse av Gud enligt Śāstram-s och den levande strömningen från Kṛṣṇa-Caitanya</i>	<i>23</i>
I. Guds utvecklingslek	25
Guds väsen	25
Guds kraft	31
Guds rike	49
Guds lek (līlā)	60
II. Guds lek på jorden	75
Avatāra-s	75
Den Oföddes (Avatārī-n) födelse	88
Kṛṣṇa's lek som Dāmodara	100
Gopa-s och gopī-s	134
Rādhā i kretsen av gopī-s (rāsa-leken)	146
Rādhā åtskild från Kṛṣṇa	169
Uddhava	180
Den tjänande, kunskapsrika kärlekens tradition	191
III. Bhakti, den kunskapsrika, tjänande kärleken	197
Bhakti-n's utveckling	197
Rasa, det direkta, förverkligade tjänandet	214
Gopī-s' evigt varande kärlek till Gud (sthāyi-bhāva)	226

IV. Kṛṣṇa-Caitanya's betydelse inom den indiska Gudsuppenbarelsen	235
Historisk bakgrund	235
Caitanya's väsen enligt källskrifterna	238
Sammanfattning	256
<i>Andra delen: Utdrag ur de tidiga källorna</i>	261
Inledande anmärkning	263
I. Barndoms- och ungdomsårens līlā	265
Caitanya's följeslagare som kom före Honom	265
Födelse	269
Barndom	272
Pojkår	277
Den unge Lärde	282
Caitanya besegrar den oöverbärfeliga	289
Husfaderns līlā	293
Initiation i Gayā	298
II. Året av kīrtana i Navadvīpa	303
Caitanya tar avsked av lärjungarna	303
Advaita, Śrīvāsa	310
Haridāsa	318
Nityānanda	321
Jagāi och Mādhāi	328
Caitanya uppenbarar alla Guds śakti-s	339
Advaita's bestraffning	345
Caitanya visar bhakta-s Sin mångfaldiga Gudomliga gestalt	353
Vidyānidhi och Gadādhara	365
Besträffningen av den islamske domaren (kāji)	370
Mahāprabhu blir sannyāsī	378

III. De sista årens līlā	389
Caitanya kommer till Śāntipur	389
Caitanya längs vägen till Purī	396
Sarvabhauma's benådning	402
Mötet med Rāya Rāmānanda	412
Pilgrimsfärd till södra Indien	421
Pratāpa Rudra's benådning	428
Bhakta-s från Navadvīpa i Purī	440
Caitanya's andra vandring till Bengalen	448
På skogsvägen till Vṛndāvana	460
Caitanya i Kṛṣṇa's herdeland	463
Undervisningen av Rūpa i Prayāg	471
Undervisningen av Sanātana i Benares	478
Benådningen av sannyāsī-s i Benares	485
Tempelrening	491
Vagnfest	498
Uppdragen till Raghunātha Dāsa, Rūpa och Sanātana	505
Caitanya's åtta undervisningsstrofer	517
Caitanya i det Gudomliga vansinnet	535
Uppdrag till Nityānanda	546
Caitanya's bortgång	551
Tillägg	557
Tidsschema	557
Vedas indelning	559
Avatāra-s	563
Bengalikällornas språk	567
Litteraturangivelser och källkritik	570
Några utvalda sanskritverk ur lärjungekretsen	583

Förord

Förarbetena till denna bok påbörjades under min första studievistelse i Indien som varade under mer än åtta år, från våren 1938 till sensommaren 1946, och som förde mig till Himalaya och andra indiska områden. Den största delen av denna arbetsperiod tillbringade jag dock bakom taggtråd i barackerna inom olika engelsk-indiska interneringsläger under andra världskriget.

I min bok *Den glömda världen – en bok om det okända Indien*¹ har jag berättat om denna tid och framför allt om mitt sammanträffande och samarbete med min vän och lärare Svāmī Sadānanda Dāsa i fångsläget. Även mina böcker *Krishnas leende*² och *Der Glaube und die heiligen Schriften der Inder*³ utgör förarbeten till denna bok.⁴

I Sverige fortsatte arbetet. Under mitt andra studieuppehåll i Indien 1950–1951 blev det mig förunnat att tillsammans med Sadānanda under en längre tid få vistas på några heliga orter som är särskilt förknippade med den här tidsålderns (kali-yuga) dolde avatāra, Kṛṣṇa-Caitanya, och Hans verksamhet på jorden: i *Navadvīpa*'s omnejd vid Ganges nedre lopp, Hans födelseort; i den heliga staden *Purī* på Indiens ostkust, där Caitanya tillbringade den största delen av den senare hälften av Sin tid på jorden; i *Benares*, där Han vid Ganges strand under två månaders tid dagligen gav Sin lärjunge Sanātana förtrolig undervisning; samt i *Vṛndāvana*, Kṛṣṇa's koherdeland, det egentliga målet för Caitanya's fleråriga pilgrimsfärder.

Nu återstår endast att uttrycka tack, varmt tack till alla de många människor som osjälviskt har bistått mig i detta arbete och vilkas alla namn jag tyvärr inte kan nämna. Deras räcka löper från tiggarmunkar till ministrar i stora indiska stater, särskilt dr Sampurnanand, den tidigare guvernören i Rājasthān som – då jag mötte honom – i sin person förenade utbildningsministerns och finansministerns båda ämbeten i Uttara-Pradesh och senare blev premiärminister i denna Indiens folkrikaste stat som idag räknar ungefär 90 miljoner invånare.

I tacksamhet ärar jag även minnet av professor Ernst Arbman vid Stockholms

¹ Stockholm 1948 och 1972; tysk utgåva: *Bhakta – eine indische Odysee*, Hamburg 1951; engelsk utgåva: *Unknown India*, London 1952, New York 1953.

² Stockholm 1955; tysk utgåva: *Die indische Gottesliebe*, Olten und Freiburg im Br. 1955.

³ Olten und Freiburg im Br. 1957.

⁴ Översättarnas anmärkning: En senare bok, *Livets mening och mål i indisk tankevärld*, Sthlm 1972; tysk utgåva: *Der Sinn des Lebens*, Olten und Freiburg im Br. 1974, behandlar människans fysiska och psykologiska struktur samt de olika yoga-vägarna. Dessa texter finns för nedladdning på www.sadananda.com, tillsammans med en engelsk översättning: *The Meaning of Life in the Indian World of Thought*.

Universitet som efter min återkomst till Europa på eget initiativ och genom ett aldrig sviktande förtroende skapade de yttre förutsättningarna för detta arbetes slutförande. Mitt innerligaste tack gäller emellertid Svāmī Sadānanda Dāsa. Sedan vårt första möte i det indiska fångsläget har vår förbindelse aldrig brutits och utan hans outtröttliga råd och bistånd hade detta arbete aldrig kommit till stånd.

De anförda källskrifterna är dels skrivna på sanskrit, dels på den indiska medeltidens bengaliskpråk. En förteckning över de citerade utgåvorna finns i ”Litteraturangivelser och källkritik”, s. 570.

Sanskrit- och bengaliverkens titlar återges i allmänhet så som de ges på texternas titelsidor, t.ex. (på sanskrit): *Bhāgavatam*, *Kṛṣṇa-Caitanya-Caritāmṛtam*, *Caitanya-Candrodayam* osv.; och (på bengali): *Caitanya-Bhāgavata*, *Caitanya-Caritāmṛta*, *Caitanya-Maṅgala* osv.

I övrigt blir, för att på bästa sätt möjliggöra en enhetlig transkription av de likaljudande men när det gäller ändelserna ofta avvikande orden på sanskrit och bengali, sanskritorden – med undantag för den första och andra deklinationen – givna i nominativ singularis i stället för i stamformen.

Således: (neutrum): Brahma (i stället för stamformen på sanskrit: brahman)
(maskulinum): Brahmā, världsformaren (i stället för brahman)
ātmā (i stället för ātman)
sannyāsī (i stället för sannyāsin)
gosvāmī (i stället för gosvāmin)
Bhagavān (i stället för bhagavat) osv.

För prem på bengali, och (för versmåttets skull) även prema och premā (nom. sg. mask.), och prema (nom. sg. neutr.) på sanskrit ges genomgående formen prema (mask.). Några ord som har ingått i de europeiska språken skrivs på deras vanliga sätt: t.ex. brahman, yogi, sanskrit m.fl. Pronomina som syftar på Gud skrivs oftast med stora begynnelsebokstäver för att undvika förväxlingar med pronomina som syftar på andra personer och ting.

[För att sanskrit- och bengaliorden på svenska ska ges ett enhetligt skrivsätt och så få betydelsenysanser som möjligt ska gå förlorade från tyskan tillämpas i allmänhet följande grammatiska skrivsätt:

-n = bestämd form mask. och fem. sg. Ex: gopī-n (koherdinnan)
-t = best. f. neutr. sg. Ex: karma-t
's = gen. sg. Ex: gopī-n's (koherdinnans)
-s = pluralis i alla kasus utom genitiv. Ex: gopī-s (koherdinnorna)
-s' = gen. pl. Ex: gopī-s' (koherdinnornas)]

Förkortningar

R̥g	R̥gveda
Br̥h	Br̥had-Āraṇyaka-Upaniṣad
Chāṇḍ	Chāṇḍogya-Upaniṣad
Muṇḍ	Muṇḍaka-Upaniṣad
Śvet	Śvetāśvatara-Upaniṣad
Gītā	Bhagavad-Gītā
Bhā	Bhāgavata-Purāṇam (Bhāgavatam)
Gī.Go	Gīta-Govindam
Cait.Bhā	Caitanya-Bhāgavata
Candr	Caitanya-Candrodaya-Nāṭakam (Caitanya-Candrodayam)
Murāri	Murāri Gupta's Śrī-Kṛṣṇa-Caitanya-Caritāmṛtam
C.C.	Kṛṣṇadāsa Kavirāja's Caitanya-Caritāmṛta
Br̥h.Bhā	Br̥had-Bhāgavatāmṛtam
Bh.R.S	Bhakti-Rasāmṛta-Sindhu
Ujjv.Nīl	Ujjvala-Nīlamanī

Då det gäller stroferna ur *Caitanya-Caritāmṛta* anges alltid versnumren först enligt Rādhā-Govinda Nāth's utgåva, därefter följer versnumren enligt Gauḍīya-Maṭh's utgåva. De i bengalitexten invävda sanskritstroferna kännetecknas av ett bifogat "s".

Sanskritspråkets uttal⁵

	vokaler	konsonanter			halvvokaler	frikativa	aspiration
gutturala	a ā	ka kha	ga gha	ña			ha
palatala	i ī e ai	ca cha	ja jha	ña	ya	śa	
linguala	ṛ ṛī	ṭa ṭha	ḍa ḍha	ṇa	ra	ṣa	
dentala	ḷ	ta tha	da dha	na	la	sa	
labiala	u ū o au	pa pha	ba bha	ma	va		

Sanskritalfabetet, vars klara uppbyggnad återfinns i de i Indien idag levande dotterspråken till sanskrit, avbildar ljuden mycket trognare än vad alfabeten i de europeiska språken gör. Konsonanterna, halvvokalerna samt frikativerna uttalas i ensam ställning med ett avslutande kort a [enligt ovan].

Vokaler:

De långa och korta vokalerna ā och a, ī och i, ū och u, ṛī och ṛ skiljs tydligt åt i uttalet, de övriga vokalerna är alltid långa.

Gutturala: a och ā som i engelskans "(or)gan" och "father".

Palatala: ī och i som i "pique" och "pin"; ai som i "aisle".

Linguala och *dentala:* ṛ liksom vokalen ḷ som r och l i "fibre" och "able" med ett kort följande i.

Labiala: ū och u som i "rule" och "pull"; o som i "caught"; au som i "cow".

Konsonanter:

Gutturala: Som de vanliga engelska k och g, hårda ljud med deras motsvarande aspirata och nasal, ña, som i "sing".

Palatala: ca som i "church", ja som i "judge"; ña som i "champignon".

Linguala: uttalas med tungspetsen tillbakadragen och vänd upp mot gommen som i "very"; ṭa som i "heart"; ḍa som i "hard"; ṇa som i "kernel".

Dentala: uttalas närmare tänderna än de linguala ljuden.

Labiala: som de engelska p, b, m.

⁵ Översättarnas anmärkning: Sanskritspråkets uttal och betoning är hämtat från standardverk över sanskrit.

Halvvokaler:

De fyra halvvokalerna är alltid tonande; ya som i "yoghurt"; ra liknar det engelska mjuka icke rullande r; la som det engelska l; va av moderna hinduer som i det engelska v, utom då det föregås av en konsonant i samma stavelse (utom r). Då låter det som det franska "oui".

Frikativer:

ṣa som i "fish"; śa som i "shame"; sa som i "lesson". De tre frikativerna är alltid tonlösa.

Aspiration:

h uttalas vanligen som det vanliga europeiska tonlösa aspirerade h.

Visarga:

ḥ som en tonlös utandning, ett slutligt h ljud, uttalat med samma position som vid föregående vokal.

Anusvāra:

ṇ eller ṁ är bara en nasal färgning av föregående vokal.

På bengali uttalas v som b.

Accentuering:

Accentueringen i den form av sanskrit som är vanlig idag liknar mycket den i det latinska språket:

I flerstaviga ord ligger trycket på den näst sista stavelsen, om denna är lång till sin natur eller genom sin position; (2) om den näst sista stavelsen är kort, läggs trycket på den tredje stavelsen från slutet; (3) i motsats till latinet kan trycket också flyttas till den fjärde stavelsen från slutet om denna är rotstavelsen och om den näst sista stavelsen liksom den tredje stavelsen från slutet är korta.

Det finns dock flera undantag från dessa regler.

Det i transkriptionen förekommande apostroftecknet (') hör till de s.k. sandhi-reglerna och har ingenting med accentueringen att göra.

Ex: 1) An-tar-yā-mī 2) Ra-mā-ya-ṇa 3) Bhā-ga-va-tam

Inledning

Avsikten med denna bok är att sammanvävd ur olika källor för första gången presentera en helhetsbild av Kṛṣṇa-Caitanya's (1486–1533) liv och verk, den dolde avatāra som många indiska bhakta-s – i enlighet med Śāstram-s – betraktar som den väsentligaste gestalten i Indiens andliga historia. I arbetets första del görs försöket att uteslutande ur primärurkundernas synvinkel samt helt utan influens från de associationer som ofta tränger sig på den västerländske betraktaren från hans tankevärld förmedla en föreställning om den mångtusenåriga traditionsföljd i vilken Caitanya ingick och vars tankegods ständigt kommer till uttryck hos Honom och Hans lärjungar.

En sådan traditionsföljd kallas saṁpradāya. Ursprunget till varje sådan saṁpradāya härleds enligt traditionen till en av Guds varandeformer eller till en Guds avatāra.

För att skilja vaiṣṇava-s⁶ inom Caitanya-skolan från anhängarna i de fyra andra stora sydindiska traditionsskolorna kallas de förra alltsedan Caitanya's framträdande för gauḍīya-vaiṣṇava-s⁷.

Fastän Caitanya och de flesta av Hans lärjungar tillhörde brahman-familjer som ursprungligen inte var hemmahörande i Bengalen utan härstammade från Sydindien och angränsande stater betecknar man denna bhakti-strömning som gauḍīya efter staden Gauḍa (Navadvīpa), den tidigare huvudstaden i Bengalen, det land där Caitanya föddes (blev avatāra) och växte upp. Med ledning av de gamla heliga texterna, Śāstram-s⁸, och den på dessa Śāstram-s grundade och synnerligen

⁶ Vaiṣṇava-s: bhakta-s till Viṣṇu, dvs. den tids- och rumsmässigt obegränsade Guden.

⁷ Beteckningen Brahma-Madhva-saṁpradāya dyker först upp ungefär 200 år efter Caitanya. Under loppet av det islamska förtrycket blev genom Caitanya's anhängare Guds bildgestalter (mūrti) ur de av dem grundade Kṛṣṇa-templen i Vṛndāvana räddade och förda till Jaipur. Då senare under 1700-talets början brahmanerna i Jaipur bestred Caitanya-anhängarnas rätt att förvalta dessa tempel, eftersom de varken tillhörde Śāṅkara's traditionsföljd eller de fyra sydindiska vaiṣṇava-skolorna och inte som dessa andra vediska traditionsföljder besatt en klassisk kommentar till Bādarāyaṇa's *Brahma-Sūtra-s*, författade Baladeva Vidyābhūṣana, som ursprungligen tillhörde Madhva's vaiṣṇava-tradition, den kommentar som benämns *Govinda-Bhāṣyam*. Först efter upprättandet av denna sista klassiska kommentar till *Brahma-Sūtra-s* betecknar man Kṛṣṇa-Caitanya's traditionsföljd även som Brahma-madhva-gauḍīya-saṁpradāya. Caitanya Själv och Hans lärjungar har emellertid aldrig nämnt detta sammanhang med Madhva's skola. Som auktoritativ kommentar till *Brahma-Sūtra-s* gällde för dem *Bhāgavata-Purāṇam*. Ideologiskt står Caitanya-skolan mycket närmare Rāmānuja än Madhva.

⁸ Med Śāstram-s avses här de texter som inte gäller för att ha mänskligt ursprung (apauruṣeya) och som enligt *Bṛh* II,4,10 utandades av Gud. Enligt *Chāṇḍ* VII,1,2 hör till dessa de fyra *Vedas* med *Upanishaderna*, liksom den så kallade femte Veda, som är *Itihāsa-s* (krönikor), och *Purāṇam-s*, vidare *Pañcarātra-s* (*Ekāyanam*) och *Sūtra-s*. – Utanför dessa Śāstram-s i egentlig mening står senare mästaress skrifter som ibland likaså betecknas som Śāstram-s.

Sanskritordet Śāstram avleds enligt moderna indologer från roten śaṁs: lova, prisa. Indiernas traditionella avledning görs emellertid från roten śās: tygla, tukta. – I *Bhagavadgītā*, som bland Śāstram-s blir särskilt framhävd såsom *Guds Ord*, heter det: "Om någon anser att han kan sätta sig över Śāstram-s

rikhaltiga samt till största delen ännu utforskade litteraturen inom Caitanya-rörelsen påvisas vad Gud och världen och människan liksom alla andra levande varelser innebär för dessa bhakta-s och vad de anser vara målet med sitt liv. Filosofi och teologi utgör i denna litteratur såsom nästan alltid i det indiska förflutna en oskiljbar enhet.

Det visade sig därvid vara nödvändigt att som inledning ge en framställning av Guds utvecklingslek och den Gudomliga kärlekens utveckling enligt innebörden i Śāstram-s, eftersom de samtida källskrifterna anger att olika aspekter av Gud om och omigen manifesterades av Caitanya och Han även gäller för att vara den Gudomliga kärlekens (premabhakti) guru.

De fyra inledningskapitlen: "Guds väsen", "Guds kraft", "Guds rike", "Guds lek" och även kapitlen över bhakti ger dessutom förklaringar till ofta förekommande nyckelord i urkundernas och traditionens mening och ska utgöra en hjälp till att bättre förstå de många därpå följande texterna.

Jag har avsiktligt undvikit att företa en värderande undersökning av författarnas teser eller någon jämförande textkritik. Min strävan har varit att göra källornas anda levande och därmed skapa förutsättningen för ett senare fördomsfritt kritiskt arbete över Kṛṣṇa-Caitanya. Jag var tvungen att inskränka mig till verken av Caitanya's samtida och den omedelbart därpå följande generationen av Hans lärjungar. Under tidens lopp har sedan talrika andra verk författats inom traditionsföljden. En behandling av dessa skulle emellertid få detta arbete att svälla till en encyklopedi.

Det bör betonas att redogörelserna i den första delen och de infogade finstilta förklaringarna i den andra delens text inte återger mina åsikter utan framställer innebörden av det som ges i de filosofiskt-teologiska delarna av *Caitanya-Caritāmṛta* samt i de talrika verken av Sanātana Gosvāmī, Rūpa Gosvāmī, Raghunātha Dāsa och Jīva Gosvāmī, skrivna på uppdrag av Caitanya. Dessa är till en del synnerligen omfångsrika. Jīva Gosvāmī's ålderdomsverk *Gopāla-Campūḥ* ensamt omfattar i en av sina utgåvor inte mindre än 3 940 sidor och hans filosofiska huvudarbete *Ṣaṭ-Sandarbhā* innehåller i sina sex delar, ordnade efter temata, omkring 20 000 citat ur de indiska heliga texterna: från *R̥gveda* till *Bhāgavata-Purāṇam*. På så sätt bildar verken av Caitanya's lärjungar även en vägvisare genom Śāstram-s' vida och mångfasetterade värld, sedd från dessa bhakta-s' synpunkt.

De ovanliga innebörderna av vissa sanskrituttryck motsvarar uppfattningen inom

och göra och tänka som han vill – det står honom fritt att göra som han vill – dock kommer han varken att uppnå vad han hoppas uppnå, han kommer *inte* att bli lycklig för att inte tala om att nå det högsta målet. Śāstram-s utgör den enda auktoriteten för det som människan ska göra och inte göra. Alltså bör man göra sig väl förtrogen med det som Śāstram-s säger." (*Gītā* 16,23–24) Jfr "Vedas indelning", sid 559.

traditionsföljden, respektive förklaringarna av de gammalindiska grammatikerna, vilka avleder alla substantiv och adjektiv från verbalrötter.

Då man under många år arbetar med Caitanya-rörelsens litteratur får man ibland intrycket att dessa bhakta-s gör allting nytt. Där finns en ny syn på världen, en ny filosofi och teologi, nya religiöst-sociala sedvänjor, ny diktning, ny språkvetenskap. Men skenet bedrar. Det är aldrig dessa bhakta-s avsikt att skapa något nytt. De strävar endast efter att låta de skenbart motsägelsefulla utsagorna i helheten av Śāstram-s gälla, och inte därur – såsom de monistiska och dualistiska skolorna gör – lyfta fram enskilda utsagor såsom den fulla sanningen framför den – enligt deras åsikt – blott sekundära sanningen i andra delar av Śāstram-s. Det är dessa bhakta-s' ständiga strävan att med hjälp av den kunskapskraft som – enligt vad de själva säger – Caitanya gav dem befria Uppenbarelseordens ursprungliga innebörd från avfallet av kommentarer från senare skolors överhuvuden.

Vetenskapliga utgåvor av verken ur denna stora litteratur finns ännu inte. De flesta utgåvorna finns i form av slitna tryckalster, ofta behäftade med tusentals tryckfel. Såvida någon versnumrering överhuvudtaget har företagits använder varje utgivare sitt eget system som ingalunda överensstämmer med det som finns i de andra utgåvorna.

Rādhā-Govinda Nāth räknar till exempel, i sin med många kommentarer försedda utgåva av *Caitanya-Caritāmṛta*, sanskrit- och bengaliverserna för sig. Utgåvan från Gauḍiyā-Maṭh däremot räknar verserna löpande. Några få texter finner man även tryckta med devanāgarī-alfabetet men det övervägande flertalet av dessa verk föreligger endast som utgåvor i bengali-alfabetet. Detta har mycket försvårat studiet av dessa oftast på sanskrit författade verk, inte endast i västerlandet, utan även i Indien utanför Bengalen.

Dessutom har utgivarna ofta enligt eget godtycke utelämnat viktiga ställen då dessa står i strid med den nutida åskådningen inom sina respektive traditionsföljder. I en hindi-översättning av *Caitanya-Caritāmṛta* är exempelvis alla de talrika ställen där Kṛṣṇa-Caitanya utövar hård kritik mot Śāṅkarācārya's advaitalära helt enkelt utelämnade.

Väsentliga texter inom denna av europeiska indologer ännu föga beaktade litteratur blev under det andra världskriget utgivna av Purī Dāsa Gosvāmī, med textkritiska fotnoter, men endast i en upplaga av 50 exemplar vardera, avsedda för dem som stod författaren nära. Dessa upplagor är naturligtvis sedan länge utgångna och trots intensivt bemödande är det ofta inte möjligt att skaffa fram något exemplar. Andra texter föreligger endast som handskrifter. Då och då dyker hittills obekanta texter upp. Den enda bevarade handskriften av en av de gamla biografierna över Kṛṣṇa-Caitanya, vid namn *Gaurāṅga-Vijaya*, låg under hundra år

exempelvis obemärkt i (Royal) Asiatic Society's bibliotek i Calcutta, tills man upptäckte och gav ut den. (Se "Litteraturangivelser och källkritik", s. 570.)

Det har till och med förekommit att man har låtit handskrifter i de heligas ägo följa dessa i graven. Ty dessa stora heliga brukar man i Indien på grund av kroppens renhet inte förbränna utan gravsätta. Vita myror har sedan ätit upp texterna.

Trots alla dessa svårigheter har beundransvärda saker blivit utförda i det tysta, under största uppoffring. Den utfattige sannyāsī-n Haridāsa, som jag kort före hans död träffade i Navadvīpa (Gauḍa), Caitanya's födelsestad, har exempelvis med största omsorg och möda sökt reda på 48 hittills obekanta texter och givit ut dessa. Han var ibland inte endast utgivare och kommentator utan även sättnare och tryckare, och pengarna som behövdes för varje enskilt tryckark – vilka utkom med långa intervaller och ofta på helt olika papper och i skilda format – tiggde han mödosamt ihop. Ytterligare en stor svårighet vid sådant arbete består i att de gamla klassiska kommentatorerna och även de lärda bhakta-s inom Caitanya-skolan under flera århundraden aldrig gav några exakta källhänvisningar utan räknade med den indiske åhörarens och läsarens oerhörda minnesförmåga, och efter ett med få begynnelseord antytt citat endast säger: "Så säger Śruti-n" (därmed avses *Vedas* och *Upanishaderna*) eller "Så säger Smṛti-n" (därmed avses *Purāṇam-s*, *Itihāsa-s* och *Dharma-Śāstram-s*). Även vid citat ur det av 18 000 sanskritstrofer bestående *Bhāgavata-Purāṇam* anger de vanligen endast ur vilken av *Bhāgavata-Purāṇam's* tolv böcker citatet stammar.

Den lärde Rasik Mohana Vidyābhūṣaṇa, en bhakta som blev över hundra år gammal, berättade för en vän till mig att han hade använt tjugo år av sitt liv till att klarlägga de ofullständiga hänvisningarna till olika passager i Śāstram-s, vilka Jīva Gosvāmī inflikar i sin *Sarva-Saṁvādinī*, sin egen kommentar till sin *Ṣaṭ-Sandarbha*. Rasik Mohana Vidyābhūṣaṇa berättade att han ibland hade måst söka i fjorton dagar för att inom Śāstram-s' väldiga område kunna finna ett kort citat på fyra eller fem ord, där Jīva Gosvāmī blott använder formeln: iti smṛtau, så i *Smṛti-n*.

Det bör uppmärksammas att det i dagens Indien föreligger en vid klyfta mellan universitetens engelskt skolade indologer och lärda inom olika traditionsföljder som kommer ur de inhemska sanskritakademierna. De senare skrev och skriver ännu idag sina kritiska undersökningar, uppsatser och böcker – inte på engelska, utan på sitt hemlands modersmål. Dessa ibland mycket betydelsefulla verk blir emellertid knappast lästa av de indiska universitetsindologerna och i Europa är de okända.

De utgåvor som här citeras beskrivs i "Litteraturangivelser och källkritik",

s. 570. Den avvikande versräkningen i de båda brukade utgåvorna av *Caitanya-Caritāmṛta* anges genomgående. Den avvikande kapitelindelningen i de båda nyttjade utgåvorna av *Caitanya-Bhāgavata* påvisas i fotnoter. Ibland uppmärksammas även utelämnandet av en viktig strof eller en avvikelse i texten i någon av utgåvorna. En uttömmande filologisk bearbetning av denna omfattande litteratur ligger utanför denna boks ram och måste lämnas åt framtiden. Dock måste detta viktiga arbete, som antagligen kommer att fordra många år, en gång utföras. Värdefullt material till en kritisk undersökning av de samtida och senare biografierna erbjuder B. B. Majumdar's arbete *Srī-Caitanya-Cariter Upadāna* (Calcutta 1939), den första doktorsavhandling på bengalispråket som någonsin blivit tryckt i Indien och därför väckte stort uppseende där. Även de talrika bemötanden som därpå följde i bengaliska tidningar och tidskrifter innehåller viktiga hänvisningar.

Åtskilliga av de tidigare levnadsbeskrivningarna över Kṛṣṇa-Caitanya hör till de mest värdefulla tidshistoriska källorna när det gäller den indiska medeltiden. I källkritiken i bokens slut ges upplysningar om de enskilda texternas trovärdighet.

Första delen:

*Indisk Uppenbarelse av Gud enligt
Śāstram-s och den levande strömningen
från Kṛṣṇa-Caitanya*

I. Guds utvecklingslek

Guds väsen

Emedan all kunskap om världen, människorna och de andra levande varelserna enligt talrika utsagor i Śāstram-s har sin grund i den klara kunskapen om den eviga urgrunden, vars väsen är oinskränkt ren kunskap, börjar jag med en framställning av Guds väsen.

Upanishaden säger:

”Han är den ende som ser.”⁹

”Han är örats öra, sinnets sinne, talets tal, livskraftens livskraft, ögats öga. ... Dithän når inte ögat, inte talet, ej heller sinnet. Det som inte kan uttryckas genom språket men varigenom språket kommer till uttryck, ... det som sinnet inte förmår lära känna, men varigenom sinnet blir känt, vet att endast detta är Brahma och inte det som de tillbedjer här.”¹⁰

Gud är en och ändå är Han många. Redan i *Ṛgveda* antyds denna uppfattning: ”Med många namn benämner de seende den ENE, som är obegränsat vara.”¹¹

En grundläggande strof i *Bhāgavatam* lyder:

De som känner sanningen benämner denna eviga sanning,

vars väsen är ren kunskap utan tvåfald:

Brahma, Paramātmā, Bhagavān,

så benämns den.

(*Bhā* I,2,11)¹²

Det är en och samma Gudom som betecknas med dessa tre namn. Det handlar här inte om en trinitet eller om tre gudar. Gud *är* evigt i dessa tre uttrycksformer. Skillnaderna ligger blott i manifestationens art.

Brahma (neutr.sg.) är av rum och tid obegränsat *vara* (sat), helt bestående av ren *kunskap* (cit) och *lycka* (ānanda), *utan uttryck av kraft* (śakti), (ett) evigt stilla vara,

⁹ *Isha Up.* 16.

¹⁰ *Kena* I,2–5.

¹¹ *Ṛg* I,146,46.

¹² Med ”utan tvåfald” (advaya) förstår man det absoluta vara som för sin existens inte betingas av något annat vara utan endast har sin grund i sig självt.

vadanti tat tattva vīdas tattvam yajjñānam advayam

brahmeti paramātmēti bhagavān iti śabdyate.

(ett) ”det”, formlöst, *gestaltlöst*, inaktivt. Detta uttryckslösa, rena vara är helt kunskap (cit), men utan kunskapens objekt och subjekt.¹³

Paramātmā-n (parama-ātmā) är *levande* av rum och tid obegränsat *vara* (sat), helt bestående av *ren kunskap* (cit) och *lycka* (ānanda); Han är *klart gestaltad och uttrycker kraft, är världstillvänd* men *inte beroende av världen*, ofta kallad Viṣṇu.

Bhagavān eller Bhagavān-Svayam, den i sig Själv grundade Bhagavān, är av rum och tid obegränsat *vara* (sat), helt bestående av *ren kunskap* (cit) och *lycka* (ānanda); Han är *klart gestaltad och uttrycker den oändliga fullheten av den för Honom utmärkande kraften* (cit-śakti), dock utan att ha något direkt samband med världarna av tid och rum.¹⁴

Bhagavān kallas i Śāstram-s ofta för det högsta Brahma, Parabrahma (t.ex. i *Viṣṇu-Purāṇam* VI,5,72 ff.).

I *Bhagavad-Gītā*, som i slutet av vart och ett av sina arton kapitel betecknar sig som *Bhagavadgītā-Upanishaden*, sammanfattas i slutkapitlet hela den stora undervisningen ännu en gång och där visas vägen till kunskap om de tidigare nämnda tre stora varandeformerna av den *ene* Guden: som *gestaltlöst Brahma*¹⁵, som *Paramātmā*¹⁶, som *Bhagavān*¹⁷.

Kunskapen om Brahma kallas det förborgade, hemligheten (guhya), kunskapen om *Paramātmā-n* det än mer förborgade, den större hemligheten (guhyatara)¹⁸, och den fulla kunskapen om *Bhagavān-Svayam* det mest förborgade, den största hemligheten (guhyatama)¹⁹.

Det är dock inte bara kunskapen om det eviga varat som är förborgad, även språket i de heliga texterna som förkunnar detta är kryptiskt. ”*Vedas* tal är kryptiskt.”²⁰ Den förborgade Gud, som om sig Själv säger: ”Jag ensam är *Vedas* kännare, och *Vedānta*’s upphovsman är Jag”²¹, säger också: ”Det kryptiska ordet är Mig kärt”²².

Uppenbarelsens verkliga Ord, *Vedas* egentliga väsen – sannerligen inte det som

¹³ Definitionen av Brahma (brahman, neutr.) är enligt *Viṣṇu-Purāṇam* I,12,57: ”bṛhatvād bṛhaṇatvācca tad paramaṁ brahma viduḥ”, ”emedan det är stort och gör stort känner de det som det högsta Brahma” (från roten bṛh: bṛñhati bṛñhayati vā iti brahma, indikativ och kausativ). Brahma betecknar ursprungligen det absoluta överhuvudet, efterhand har det skett en betydelseinskränkning till det gestaltlösa Brahma. – Definitionen ur *Viṣṇu-Purāṇam* citerad i *C.C.* II,24,67 (Maṭh-utgåvan).

¹⁴ I sekundär mening kan ordet Bhagavān även beteckna en bhakta eller en vis som hör till Bhagavān och i vilken en liten del av Bhagavān’s väsen är närvarande.

¹⁵ *Gītā* 18,49–53.

¹⁶ *Gītā* 18,56–63.

¹⁷ *Gītā* 18,64–66.

¹⁸ *Gītā* 18,63.

¹⁹ *Gītā* 18,64.

²⁰ *Bhā* XI,3,44.

²¹ *Gītā* 15,15.

²² *Bhā* XI,21,35.

såsom sanskrittext kan höras med öronen, ses med ögonen och intellektuellt begripas genom förståndet – är en av Guds eviga varandeformer: Ord-Brahma (śabda-brahma; neutr.sg.).

Detta Ords skugga, så som den föreligger i handskrifterna och de tryckta utgåvorna (och som likaledes ofta kallas śabda-brahma), ställer det mänskliga förståndet inför en mängd motsatser. Gud är t.ex.:

Den av tid och rum obegränsade (vibhu).	Han är utrustad med gestalt (mūrtimān).
Han är ej orenad genom handlande (nirlepa).	Han är full av verksamhet (kriyamāna).
Han är den som ska tjänas av alla (sarvārādhyā).	Han är en koherde (såsom Kṛṣṇa).
Han är bortom allt tänkande (cintātita).	Han kan varseblivas med hjälp av bhakti's öga. ²³
Han är allvetande (sarvajña).	Han blir överväldigad av kärlek, lidelse.
Han har ingen vän, ingen fiende. ²⁴	Bhakta-s är Honom kära, de är i Honom och Han är i dem. ²⁵
Han är orörlig (anejat). ²⁶	Han är snabbare än anden. ²⁷
Han har inga händer, inga fötter. ²⁸	Han har tusentals händer, fötter ... ²⁹
Han är (utomordentligt) avlägsen. ³⁰	Han är (utomordentligt) nära. ³¹
Han har inget namn osv.	Han har tusentals namn.

De ständiga motsatserna och ordlekarna i Śāstram-s – ofta i en och samma strof av Uppenbarelsetexterna – ska göra lärjungen ivrig att med hjälp av gurun, som visar färdriktningen, i oavslåligt bemödande komma från Ordets blotta skugga och upptäcka det verkliga ORDET, i vilket ord, idé och saken själv (som blir uttryckt genom ordet) är ett. I detta djupaste skikt av ordet är t.ex. Guds namn och Gud Själv fullständigt ett.

Upplysandet av denna kunskap kallas *sphoṭa*, *öppnandet av ordets innebörd*.

²³ *Brahma-Saṁhitā* 5,38. Svāmī Sadānanda Dāsa: "Han kan varseblivas med bhakti's öga, som bestrukits med prema's ögonsalva."

²⁴ *Gītā* 9,29.

²⁵ *Gītā* 9,29.

²⁶ *Īśa* 4.

²⁷ *Īśa* 4.

²⁸ *Śvet* 3,19.

²⁹ *Rg* X,90,1; *Śvet* 3,14 osv.

³⁰ *Īśa* 5.

³¹ *Īśa* 5.

Det tidigare enbart förnimbara skugghåljet kring Ordet drar sig tillbaka och det eviga Gudomliga ORDET ger sig på eget initiativ tillkänna i sitt sanna väsen. Det är det Ord som utgör en av varandeformerna av Gud Själv; allt uppfyllande och allt höljande, alltings yttersta grund, tidlöst som Han, dvs. evigt. Däri ligger även innebörden av kīrtana³², lovprisandet av Gud genom att sjunga och begrunda Guds-namnen, vilket i enlighet med *Bhāgavatam* lärdes ut av Kṛṣṇa-Caitanya som kaliyuga's särskilda kult.³³ Av de få originalstrofer som efterlämnats av Kṛṣṇa-Caitanya undervisar den långa första strofen i den s.k. *Śikṣāṣṭakam* uteslutande om den gradvis allt djupare gripande verkan av Guds-namnens kīrtana. Även den andra strofen handlar om makten i Guds olika namn, i vilka all Guds kraft (śakti) rymms.³⁴ Redan i *Bhagavadgītā* sägs det emellertid att bhakta-s, de vidhjärtade, de som har funnit sin grund i Guds Egen kraft och alltid är förbundna med Honom, utför Hans kīrtana.³⁵

I medvetenheten om denna enhet mellan Guds namn och Gud Själv ligger också verkan av det räddande ordet, mantran³⁶, vilken av gurun förlänas den värdige lärjungen i det som kallas dīkṣā (initiation).

I den stora undervisning som Caitanya delgav Sanātana³⁷ i Benares vid Ganges-flodens strand och ur vilken, under förloppet av många år, dennes verk *Bṛhad-Bhāgavatāmṛtam* och *Hari-Bhakti-Vilāsa*³⁸ växte fram, säger Kṛṣṇa-Caitanya till Sin lärjunge:

”Av nåd mot jīva-n³⁹ har Kṛṣṇa uppenbarat *Vedas* och *Purāṇam*-s. Han Själv ger kunskap om sig Själv genom Śāstram-s, gurun och Paramātmā-n ...” (C.C. II.20,107–108/ 122–123).⁴⁰

Ett ord som om och omigen dyker upp i Śāstram-s och som kan rymma alla de tidigare nämnda varandeformerna av Gud som det gestaltlösa Brahma, som Paramātmā-n och som Bhagavān (och som dessutom även kan ha betydelsen: den

³² Ang. kīrtana jfr även ”Lovsången över Viṣṇu's tusen namn” i *Mahābhāratam* (”Viṣṇu-Sahasra-Nāma-Stotram”). Med Viṣṇu menas här samtliga varandeformer av den av tid och rum obegränsade Guden. Även Śiva och andra namn på Śiva uppräknas i ”Viṣṇu-Sahasra-Nāma-Stotram” som namn på Viṣṇu.

³³ Jfr *Bhā* XII,3,52.

³⁴ Se kapitlet ”Caitanya's åtta undervisningsstrofer”, den andra sanskritstrofen, s. 525.

³⁵ *Gītā* 9,13–14 (kīrtayanti).

³⁶ En mantra [mask.] är ett namn [innehåller ett eller flera namn] på någon av Bhagavān's varandeformer, den står i allmänhet i dativ eller vokativ, är mycket knapp och påminner nästan om en matematisk formel. Denna anropsformel kallas mantra, emedan den, då den uttalas korrekt under djup begrundan [med rätt inställning och viljebeslut] befriar (tra) lärjungens sinne (man = manas) från bortvändhet från Gud och den resulterande okunnigheten om hans sanna natur och – om han så begär – även skänker bhakti.

³⁷ C.C. II,20 ff. Se kapitlet ”Undervisningen av Sanātana i Benares”, s. 478 ff.

³⁸ *Hari-Bhakti-Vilāsa* är en mycket ingående lärobok i hur en sann bhakta ska leva sitt liv, och behandlar allt, från tandborstning till uppförandet av ett tempel.

³⁹ Jfr s. 480.

⁴⁰ ... jiver kṛpāy kaila kṛṣṇa veda-purāṇ
śāstra-guru-ātma-rūpe āpnare janān ...

individuella ātmā-n, ja, även betydelsen människa, man) är sanskritordet puruṣa. Detta ord betyder person, den evige Gudomlige personen.

Den gamla klassiska definitionen av uttrycket puruṣa finns i *Bṛhad-Āraṇyaka-Upanishaden*: ”Denne Puruṣa bor i alla städer. Det finns ingenting som inte är omslutet av Honom och ingenting som inte är genomträngt av Honom, dvs. Han är innanför och utanför allting.” (*Bṛh* II,5,18)⁴¹

Staden, i vilken Puruṣa dväljs, är kroppen, alla människors och alla andra levande varelsers kroppar. Puruṣa's boning är alla väsen, alla världar i universum.

Redan i *Ṛgvedas* ”Puruṣa-Sūktam” prisas denne Puruṣa:

Puruṣa har tusen ögon,
har tusen huvuden, tusen fötter.
Världsalltet omsluter Han från alla sidor,
men befinner sig ändå tio fingrar ovan och bortom detta
(Han genomtränger allt och är dock ovan allt).
(*Ṛg* X,90,1)

Ordet tusen betyder i de indiska heliga texternas språk ofta otaligt många, således här: otaligt många ögon, otaligt många huvuden ...

I andra Śāstram-s betecknas denne Puruṣa, den allt bärande och allt uppfyllande och höljande eviga världsgrunden, som Paramātmā. *Bhagavadgītā's* elfte kapitel är helt genomsyrat av denne Puruṣa's fruktansvärda upphöjdhet och majestät. I somliga texter betecknas Han som Mahāviṣṇu. *Upanishaderna* kallar Honom upprepade gånger ”Från alla håll öga”, ”Från alla håll anlete” (sarvato-mukham).

Men redan *Ṛgveda* vet att berätta att allmakten hos denne Puruṣa som världsalltets Herre och urgrund ännu ingalunda utgör den evige Gudomlige Personens djupaste uppenbarelse. I den tredje strofen av ”Puruṣa-Sūktam” sjungs det:

Hur stor denna allmakt än må synas –
den sanne Puruṣa är likväl större,
(endast) ”en fjärdedel” av Honom är
(utgör grunden för) alla världssystemens existens,
”tre fjärdedelar” utgör det eviga i ljusets rike.
(*Ṛg* X,90,3)

⁴¹ Översättning av Svāmī Sadānanda Dāsa.
sa vā ayam puruṣaḥ sarvāsu pūrsu puriṣayaḥ,
nainena kiñcanānāvṛtam, nainena kiñcanāsaṁvṛtam

I *Bhagavadgītā* (15,4) lär Kṛṣṇa på vilket sätt en döende ska söka tillflykt hos denne evige Puruṣa, ”från vilken denna urgamla (alltid varande) världsenergi har strömmat ut”.

I en *Upanishad* jublar siaren (ṛṣi) att han känner Puruṣa. Här är det emellertid inte tal om den världstillvände Guden, utan om den Puruṣa, sådan Han lyser bortom allt världens mörker:

Jag känner denne Puruṣa, den Store,
bortom mörkret, som solar lysande.
Endast den som känner Honom
undkommer dödens rike.
Det finns ingen annan väg att gå.
(Śvet 3,8)

Samme upanishadiske siare (ṛṣi) förklarar också, alldeles i slutet av undervisningen, hur Puruṣa kan bli känd i fullheten av Sitt väsen: endast genom högsta bhakti, genom tjänande kunskapsrik kärlek:

Vedānta's högsta hemlighet,
som blev uttalad i en tidigare världsskapelse,
ska inte meddelas någon
som inte har uppnått (i Gud grundad) frid,
inte någon som inte är en värdig son
och en värdig lärjunge.

Ty rikedomarna (den eviga Gudomliga verklighetens)
lyser endast upp i en vidhjärtad (mahātmā)
som har högsta bhakti till Gud,
och som till Gud så och till gurun;
endast i en sådan vidhjärtad lyser de upp.
(Śvet 6,22–23)

I *Bhagavadgītā* (18,54–55) framställer Kṛṣṇa till och med uppnåendet av det gestaltlösa Brahma, den fullkomliga befrielsen från oro, sorg och begär, som blott det näst sista steget på vägen till bhakti, och som en förutsättning för att uppnå högsta bhakti. Det finns emellertid också en direkt bhakti-väg till Bhagavān-Svayam.

Enligt Kṛṣṇa-bhakti-traditionen beror arten av och djupet i kännedomen om Gud

(Gud som Brahma eller som Paramātmā eller som Bhagavān; som det gestaltlösa Absoluta eller som den evigt gestaltade Guden, som den tusenarmade eller fyraarmade eller tvåarmade, som Bhagavān i Hans majestätiska aspekt eller i Hans ousägliga ljuvlighet och uppsluppenhet ...) helt och hållet på graden och formen av bhakti-n till den ENE.

Kṛṣṇadāsa Kavirāja inom Caitanya-skolan, författaren till *Caitanya-Caritāmṛta*, kännetecknar enligt denna gamla traditions anda (i enlighet med Viṣṇu-Purāṇam VI,5,72) väsendet hos Bhagavān-Svayam, den av ingenting annat avhängige, endast i sig Själv grundade allsmäktige Guden i hela Hans fullhet, med följande strof:

Upanishadernas ende Brahma
är sannerligen Hans kropps glans.
Puruṣa som Paramātmā, som inre Ledare,
är Hans delaspekts härlighet.
I Sin fullhet är Han Bhagavān-Svayam,
utrustad med de sex egenskaper som utmärker Gud ...
(C.C. I,1,3s)⁴²

Guds kraft

Guds kropp, om vilken det talades i det tidigare kapitlet, består inte av kött och blod, senor, benknotor, slem, urin, avföring, så som andra kroppar, utan den är en cit-kropp, dvs. Hans lemmar, sinnen, själ, sinne och ātmā är samtliga verkligt, evigt vara (sat), ett vara som alltid och på alla platser är ren kunskap (cit) och Gudomlig lycka (ānanda).

Med detta menas här ingalunda någon skenkropp utan en gestalt bortom tankens räckvidd (acintya-rūpa), och som är mycket verkligare än allt som människorna på jorden kallar verklighet. Det handlar om den oföränderliga, av födelse och död, växande och borttynande oberörda eviga grunden till världens relativa verklighet, vilken är fullkomligt upphöjd över naturlagarna liksom logikens lagar; om all verklighets Verklighet, all sannings Sanning (satyasya satya).

Bhagavān's cit-kropp är en gestalt med fasta konturer och dock är den en

⁴² yad advaitaṁ brahmopaniṣadi tad apyasya tanubhā
ya ātmāntaryāmī puruṣa iti so'syāṁśa-vibhavaḥ
ṣaḍ-aiśvaryaḥ pūrṇo ya iha bhagavān sa svayam ayaṁ ...

har hört sägas att en sådan stor lärd som Sarvabhauma Bhaṭṭācārya har blivit till en narr i Caitanya's sällskap. Det är bara till namnet som han är sannyaśī, i själva verket är Han magiker; i Kāśīpur (Benares) kommer Han inte att kunna sälja Sitt magiska krimskrams. Lyssna till *Vedānta* och gå inte till Honom, ty i sällskap med odisciplinerat folk går man förlustig båda världarna (den nuvarande och den kommande).” (111–117/ 115–121)

Då brahmanen hörde detta blev han djupt nedslagen, sade: ”Kṛṣṇa, Kṛṣṇa!” och gick sin väg. Genom Prabhu's anblick hade hans ande blivit renad, och sorgsen går han till Prabhu och berättar allt för Honom. Då Prabhu hörde detta skrattade Han lite och teg. Då frågade brahmanen Honom: ”Jag gick till honom och uttalade Ditt namn. Han känner till Ditt namn och uttalade det själv. Han tadelade Dig då han uttalade Ditt namn. Tre gånger sade han 'Caitanya'. Däremot sade han inte Kṛṣṇa tre gånger. Han uttalade Ditt namn med förakt och det smärtar mig djupt. Av nåd, säg mig varför han gjorde detta. När jag ser Dig säger min mun: 'Kṛṣṇa, Hari!' ” (118–124/ 122–128)

Prabhu undervisar honom om Kṛṣṇa's namn vilket inte är åtskilt från Kṛṣṇa's gestalt, Kṛṣṇa's väsen och Kṛṣṇa's lilā. ”Kṛṣṇa's namn går inte att fatta genom sinnen och förstånd; men för den som hyser längtan efter att *tjāna* uppenbarar sig namnet av sig självt på tungan; i hans ögon, öron och ande lyser namnet upp helt spontant.” (*Bh.R.S* I,2,234)

”Att namnet Kṛṣṇa inte kom över hans läppar beror på att alla de som är företrädare för māyā-teorin i mycket hög grad är frånvända (den personlige Guden). Jag kom till Kāśīpur för att avyttra Mitt magiska krimskrams. Det finns dock inga köpare här. Om Jag inte kan sälja det här måste Jag ta det med Mig hem. Hur ska Jag på nytt orka bära denna tunga börda igen? Om Jag så bara får en ringa penning i utbyte, så ska jag avyttra det här.” – Och därmed upptog Han brahmanen som en av Sina Egna. I gryningen steg Gaura Hari upp för att bege sig till Mathurā. (134–137/ 143–146)

Caitanya i Kṛṣṇa's herdeland

Den som inte dyrkade frömjölet från Rādhā's fotlotusar,
den som inte fann sin tillflykt
i den av Hennes fotspår smyckade Vṛndā-skogen,
den som inte förde samtal med dem

vars hjärtan är outgrundligt djupa
genom sin kärlek till Rādhā,
hur skulle han kunna dyka in i śyāma-rasa-n's ocean
(den högsta rasa-n, śṛṅgāra-rasa)
som är Kṛṣṇa Självt?
(Raghunātha Dāsa)

Efterföljande utsaga av Murāri Gupta över Caitanya's besök i Vraja avviker endast på oväsentliga punkter från *Caitanya-Caritāmṛta*; så är det exempelvis en annan brahman som åtföljer Honom där. Caitanya upplever nu den Gudomliga utvecklingsleken – som alltid äger rum där – på ett alldeles nytt sätt: *inte längre som Kṛṣṇa, som Gud, utan som en bhakta, som Sin Egen bhakta*. För Caitanaya-bhakta-s kan det inte finnas något mer dramatiskt än denna skildring. (Jfr s. 89–173)

(*Murāri Gupta IV,2,7–17*)

Bland alla eviga riken, som Vaikuṇṭha och därmed jämförbara, är Mathurā det mest dyrkansvärda. Mathurā är den plats på jorden där Kṛṣṇa gjorde sig synlig och den skänker frikostigt premabhakti. När Gaura Hari skådade Mathurā uppstod – genom anstormningen av prema – förändringar i hela Hans kropp ... Han skrattar, Han gråter, Han rullar på marken, Hans (kropps-)hår reser sig. (7–8)

En brahman får se Hari i detta tillstånd av fullständig oro och rastlöshet i prema. Då reser sig även hans kroppshår, hans stämma bryts och han faller till Īśvara's fötter. (9)

Caitanya frågar honom: ”Vem är du? Det är min stora lycka att Jag får skåda din gestalt, överväldigad av prema.” Brahmanen säger: ”Jag är Din tjänare och om jag så bara bär namnet Kṛṣṇadāsa (Kṛṣṇa's tjänare) så har jag dock blivit lyckliggjord genom anblicken av Dig. Oh Du ocean av nåd! Oh Du Nanda's gyllene, ungdomlige Son! Skänk mig stoftet från vaiṣṇava-s' fötter och välsigna mig.” (10–11)

Försänkt i glädjens rasa-ocean säger Prabhu till honom: ”Du är sannerligen Kṛṣṇadāsa (Kṛṣṇa's tjänare). Du känner de hemlighetsfulla lekarna (līlā) som utspelas i Kṛṣṇa's rike. Redogör för dem alla!” (12)

Brahmanen till Honom: ”Trots att Du befinner Dig i medvetandet av att vara bhakta, oh Keśava (Kṛṣṇa), oh Herre, sätt (dock) Dina fot-lotusar på Mitt hjärta och gör Själv det ljuvliga, nåderika Vraja synligt!” (13)

Hari dricker hans ordnektar och säger med molntung stämma: ”På Min önskan ska Kṛṣṇa's līlā med alla dess heliga orter alltid lysa upp i ditt hjärta!” (14)

Då föll brahmanen, full av glädje, ner inför den nådefulle Prabhu's fotlotusar

och sade: ”Jag sätter Dina fötter på Mitt huvud och ska visa Dig alla heliga orter.”
(15) ...

Han, gopī-s’ Herre, dansar som en drucken, gråter och sjunger om rāsa-līlā-n,
(om) vattenlekarna, hela natten igenom. (16–17)

(*Murāri Gupta* IV,3,1–20)

På morgonen riktar Śacī’s Son följande bön till brahmanen: ”Oh Min vän, visa Mig
Vraja’s heliga område.” (1–2)

Brahmanen berättar: ”Allt inom Vraja’s heliga område överstrålas av Yamunā.
På (hennes strand och) i hennes vågor leker Kṛṣṇa, alla Gudars Gud, den mest
Älskade, vilken i människoliknande gestalt gläder gopa-s och gopī-s genom rasa.
(Här leker Han) Sin *rāsa-lek* och Sina vattenlekar.” (3–4)

Brahmanen beskriver de sju lundarna väster och de fem lundarna öster om
Yamunā ... i vilka Kṛṣṇa evigt leker. (5–20)

(IV,4,1–25)

Brahmanen visar Herren (staden) Mathurā med de tre murarna (mot norr, väster
och söder) och med dess öppning österut mot Yamunā; i norr och söder två
jättelika torn. Han visar Honom Kaṁsa’s hus och fängelset ... och Uddhava’s hus.
När Prabhu hör berättas om detta vrålar han högt (humkāra). Brahmanen säger i
fruktan, med sammanlagda handflator: ”Oh världens Herre och guru, Du som är
den av līlā bildade Kṛṣṇa, lyssna till mina ord: samla Dig – då kan Du finna glädje
vid anblicken. (1–11) Här är arenan. Här är den brunn som Kaṁsa lät gräva för att i
den kasta ned Kṛṣṇa.” När Caitanya hör detta skrattar Han; så även brahmanen ...
”Här är Yamunā, tillsammans med Sarasvatī.” Han visar Honom de olika platserna
vid stranden. På detta sätt vandrade de runt Mathurā; hela tiden med staden på sin
högra sida. Därefter går de till brahmanens hus och intar där sin måltid. Prabhu
erinrar sig ljuvligheten i Kṛṣṇa’s högsta Gudomliga lycka och talar därom. (12–25)

(IV,5,1–15)

Sedan lägger sig Bhagavān ner för att vila – fylld av bhakti-rasa. Uppfylld av en
längtan som inte kan fördrå något tidsuppskov besjunger Han Kṛṣṇa-līlā-n och
gråter. Vart ögonblick frågar Han: ”Kṛṣṇadāsa, syns ingen dag ännu? Är natten så
lång för att skänka Mig lidande?” (1–2)

Brahmanen berättar: ”Hör, oh Herre, om Vṛndāvana’s jordiska omfång som är

84 krośa-s (ung. 270 km).”

Inom gränserna för detta lilla landskap på jorden ryms enligt många bhakti-Śāstram-s hela Guds rikes oändlighet.

”Var tålmodig så ska Jag visa Dig platserna för līlā-n, den ena efter den andra (3–4): Norr om (R̥ṣi) Agastya’s damm ligger den damm som heter Setubandha.”

När Prabhu hör detta reser sig håren på Hans kropp och Han ber brahmanen att berätta mera om den. (5–6)

Leende berättar brahmanen: ”Vid denna damm sade Kṛṣṇa en gång skrattande till Rādhā: ’Jag är Raghuvara, muni-n Rāma’, och Han började leka som en drucken elefant. Hon säger: ’Du är Nanda’s Son och Ditt yrke är att valla kor. Hur skulle Du kunna göra vad Rāmacandra gjorde, Han som upprätthåller den heliga världsordningen. Dämma upp oceanen, döda Rāvaṇa – sådant är Hans sak. Du är en tjuv som stjälar flickornas kläder och smycken. Tig helst om Dina egenskaper!’ (7–10)

’Jag är alla Gudomliga egenskapers ocean, märk det! *Du* är en herdedotter. – Skaffa hit klippblock och träd så ska Jag bevisa det för Dig!’ (11–12) Väninnorna (till Rādhā; gopī-s) hämtar träd och stenar och Han dämmer upp dammen. Gopī-s står som åskådare och ropar: ’Seger! Seger!’ ” (13) ...

Gaura Hari lyssnade till denna Kṛṣṇa’s sällsamma, hemlighetsfulla līlā och dansade, försänkt i Rādhā’s rasa. (15)

Setubandha är namnet såväl på denna damm i Vraja som på den ort på Indiens sydspets där en gång Rāma, Kṛṣṇa’s store avatāra, betvingade havet med en fördämning.

(IV,6,1–21)

Båda tog sig över Yamunā och kom så till Nanda’s hus. ”Här befriades demonen Pūtanā ... Här ser modern hela världsalltet i Kṛṣṇa’s buk. Här förrättar Garga namngivnings-ceremonin (för Kṛṣṇa) ... Här lägger Kṛṣṇa Sin hand på surmjölks-vispen (stoppar kärnandet av smör) och dansar till Sin moders glädje. Här sitter Han i hennes knä. Hon lutar sig leende över Hans ansikte och ger Honom bröstet. Här blir Han fastbunden av modern. Här välter Han omkull Yamala-Arjuna-träden. Här i Gokula leker Han många līlā-s med kor ... Här leker Nanda med det lilla Barnet och Kṛṣṇa skänker honom līlā-rasa när plötsligt (mitt i torrperioden) molnen skockar sig och Nanda kallar på en vacker gopī (Rādhā) och säger till Henne: ’För Kṛṣṇa skyndsamt hem.’ Gopī-n tar Honom i Sina armar och kysser Honom under

466

stor lycka. Då omfamnar Han Henne, kysser Henne och Hon blir alldeles stel av förvåning.” (1–18)

När den gyllene Kṛṣṇa (Caitanya) hör denna līlā berättas omfamnar Han brahmanen. ... (Denne fortsätter:) ”Här kallar Upananda till sig sin broder Nanda, och de överlägger om vart de – för Kṛṣṇa’s skull – bör flytta (eftersom Kṛṣṇa-Barnet på alla platser där de hittills hade bott med Honom gång på gång hade blivit hotat av demoner).” (21)

(IV,7,1–21)

”Här tog sig gopa-s över Yamunā och begav sig till Br̥ṇḍāvana. – Här blev ox-kärrorna sammankopplade som till en fästning, och under beskydd av Nanda och andra lekte här Balarāma och Kṛṣṇa ... Här lekte de och pojkar med flöjt och stav, hoppade som apor, härmade fåglar, (dansade som) påfåglar osv.”

När Gaura i bhakta-gestalt hörde dessa līlā-s berättas blev Han – vilken Själv är alla rasa-s’ ursprungskälla – fylld av Kṛṣṇa-rasa. Prabhu Gauracandra, som tidigare (som Kṛṣṇa) hade varit centrum för all denna prema, är nu en bhakta i just dessa līlā-rasa-s! (1–5)

(Brahmanen fortsatte:) ”Se, Gaurāṅga! Här blev asura-n Agha förintad. Här blev asura-n Dhenuka dödad och befriad. – Här blev (ormen) Kāliya (tuktad och) betvingad – och benådad. Se bildgestalten av Kṛṣṇa, Han som här fullbordade tyglandet av Kāliya. Här kommer Kṛṣṇa (efter att ha besegrat Kāliya) upp ur det kalla vattnet ... Här räddar Han pojkar från skogsbranden. Här blir Han i leken besegrad av (Sin vän) Śrīdāma och bär honom ... på Sina skuldror ... Med hjälp av tonerna från Sin flöjt kallar Han här tillbaka korna som har gett sig av långt bort ... Här ... lät flickorna sina kläder och smycken ligga på Yamunā’s strand, de flickor som hade avlagt ett [särskilt] löfte [att utföra vissa handlingar] för att få Honom till sin make. – Här stal Han deras kläder och klättrade upp i kadamba-trädet. Han låtsades tala med träden och skrattade – och sedan kom de frysande, rena flickorna och gladde Honom ... Här gav offerprästernas hustrur Honom det ris som Han hade bett om; Han, som Själv är alla offers förtärare – och här åt pojkar.” (6–21)

(IV,8,3–11)

”Här ligger (berget) Nandīśvara där Nanda och de andra, av fruktan för Kaiṇsa, uppförde sin nya boplats. Här vid Govardhana (flyter) Mānasa-Gaṅgā där Rāma och Kṛṣṇa lekte med korna. Här höll Kṛṣṇa under sju dagar berget Govardhana på

Sin vänstra hand. Här utförde Kṛṣṇa Sin båt-līlā på Mānasa-Gaṅgā ... Här satt Hari på klippan, i avsikt att kräva gopī-s på vägtull, och lekte många glada līlā-s.” (1–5)

När Gauracandra – Han som hyser stark längtan efter att få smaka rasa – såg denna ort förlorade Han allt medvetande om yttervärlden. Han uppenbarade (sig med) Kṛṣṇa-kroppens mörkblå glans; med flöjten, tecknet Śrīvatsa (på Sitt bröst), med herdestav och blomstersmycken och Han ropade: ”Hej, Du rasa-fyllda Rādhā, ge Mig vägtull! Jag är den sanne tullupptagaren!”

(Murāri säger:) Allt överträffar denne Gaurāṅga som prisar Rādhā på sådant sätt. (6–7)

Här träder Vraja-Kṛṣṇa fram ur Honom, något som sällan sker i Caitanya’s līlā.

Sedan är Gaurāṅga åter i bhakti-rasa. Han begjuter stenen (på vilken Kṛṣṇa satt) med Sina tårar och smörjer Sitt huvud med stoftet.

(Brahmanen berättar:) ”Här ligger Rādhā’s och Kṛṣṇa’s båda Egna dammar (Rādhā-Kuṇḍa och Śyāma-Kuṇḍa), och söder därom ligger den heliga platsen för rāsa-n där Rādhā och Kṛṣṇa lekte rāsa-leken.”

Det är en plats för begrundan för de bhakta-s som är fyllda av prema-rasa. På grund av Rādhā’s och Kṛṣṇa’s förening (där) är Gaurāṅga nu fullständigt genomträngd av medvetandet om Dem och under återupplevandet av denna līlā uppenbarar Han Dem Båda. (9–10)

Sedan sade brahmanen till Kṛṣṇa (Caitanya), vilken uppenbarade Sitt väsen: ”Se, här på berget är den plats där Rādhā blir dyrkad (som högsta Gudom av Kṛṣṇa).” (11)

(IV,9,3–20)

”Se Kṛṣṇa, här ligger den Högstes svåruppnåeliga ljuvliga damm, där den av tid obegränsade Guden (Vibhu) återförde gopa-s till Vṛndāvana (efter att ha låtit dem skåda Sitt eviga rike, Goloka). (3)

Här, söder om Brahma-dammen ligger Aśoka-skogen. Beskåda här platserna för Kṛṣṇa’s līlā med Rādhā. (4)

Här lekte Hari, alla Gudars Gud, den underbart sköne Śyāma (Kṛṣṇa) Sin rāsa-lek tillsammans med gopī-s under kārttika-månadens fullmånedygn. (5)

Genast gjorde Hari, vilken är rāsa-n’s pannsmycke, Sin ädelstensblåa glans synlig och i en ädelstenssmyckad dräkt utför Han tillsammans med Sina bhakta-s (gopī-s) rāsa-rasa-n’s dans osv.”

Rāsa-n som essensen av den högsta rasa-n.

”Då lät Han (– mitt i senhösten –) en vårvind blåsa i denna Vṛndā-skog och gjorde rāsa-festen synlig; och eftersom platsen för denna rāsa var ljuvlig lät gopī-s’ Älskade, vilken bedårar deras kärleksstolthet, Sitt Eget väsen lysa fram.” (6–7)

Brahmanen såg allt det sällsamma som utspelades men under Guds Egen krafts välde (yogamāyā) fortsatte han att visa (Caitanya) platserna för den tidigare līlā-n. (8)

”Se, här vid bambuskogens rand stod Govinda (Kṛṣṇa) och sjöng Kāma-Gāyatrī-mantrans fröform (bīja) som försätter gopī-s i ett förvirrat tillstånd. Gopī-s hörde den ljuvliga sången och kom, berusade av viljan till kärleksfullt tjänande – och Kṛṣṇa, som skänkt dem deras rena eviga vara och deras prema, gav dem (till en början; för att stegra deras prema) undervisning om ytlig dharma (religiösa plikter); men därefter mångfaldigade sig (denne) Mästare över alla yoga-mästare och dansade (vid var gopī’s sida) i rāsa-leken. (10–11) ...

Se, Gaurāṅga, för att än mer stegra gopī-s övervärldsliga kärlek (prema) blev Kṛṣṇa här osynlig tillsammans med den främsta gopī-n (Rādhā). (13) ... Här lämnade Han också Rādhā i sticket, Hon som under inflytande av Sin prema befann sig i medvetandet om att vara Kṛṣṇa’s härskarinna. (14) Han gömmer sig alldeles i närheten av Henne och skrattar. Hon ser Honom inte och är hjälplös. Hon sammanstrålar med väninnorna och de besjunger alla Hans līlā, med början av Hans födelse i Vraja, och de är helt uppfyllda av Honom. (15–16)

Plågad av deras smärta över att vara skilda från Honom (att inte kunna tjäna Honom direkt) träder nu Kṛṣṇa skrattande fram. Deras kränkta stolthet var dämpad och de bildar ringar och dansar med Honom. (17–18) Han för dem alla till stranden av Yamunā och Han som tillintetgör världens kärleksgud låter Sin Egen väsensgestalt framträda (lysa upp) i många gestalter och (i dessa) omfamnar Han dem och de Honom.” (19)

När Gaura Hari hör berättas om denna rāsa-lek förlorar Han fattningen i prema, och i den av all Hans Gudomliga behagfullhet klart upplysande gestalten synliggör Han *hur Rādhā och Kṛṣṇa* blir omringade av gopī-s, och Han visar *i Sin Egen kropp uppenbarelsen av Dem Båda*.³⁹¹ (20)

³⁹¹ Dessa ställen [se även de kommande verserna 14–15] i den äldsta av alla tidiga (Caitanya-)biografier, där Caitanya under fullständig glömska av världen inför ögonen på en förbluffad följeslagare gör sig synlig som Kṛṣṇa och Rādhā, har S.K. Dé helt förbisett, när han upprepade gånger talar om den först senare uppdykande hagiologin. Fram till IV,16, alltså inklusive ovanstående ställen, finner man att texten till sin struktur otvivelaktigt utgör ungdomsvännen Murāri Gupta’s äkta och okonstlade skildring.

Sedan Han på detta sätt hade lyssnat till (hela) Mathurā-līlā-n, från det att Kṛṣṇa gav sig iväg från Vraja t.o.m. Hans förintande av Kāṁsa, ansåg Kṛṣṇa-Caitanya, som helt består av rasa, att det väl kunde vara nog. (13)

Stundom visade Han (Kṛṣṇa's) blå glans, stundom (Rādhā's) gyllene glans, stundom – under loppet av detta återupplevande av līlā-n – visade Han Caitanya's väsensgestalt, som förtrollar världen, skänker prema och utgör de rena bhakta-s lycka, och Han dansade, sjöng, grät, skrattade, löpte omkring osv. (14–15)

Alla līlā-s som utspelades i Vṛndāvana – från Pūtānā's befrielse till förintandet av asura-n Vyoma – och andra līlā-s som blev synliga i andra riken är fulla av kraft (śakti), skänker fullkomlighet (siddhi) åt alla och envar, skänker premabhakti, är eviga, ja, de *utgör Kṛṣṇa's väsensgestalt*. (17–18)

Somliga såg Gauracandra som ett Barn med smör i handen, andra som en Pojke tillsammans med andra pojkar, som t.ex. Śrīdāma på Yamunā's strand, vallande korna, somliga (såg Honom) i en ungdomsfrisk ynglings ålder, med lysande djup-blå (śyāma) molnfärg, omgiven av gopī-s, med flöjten i Sin hand. (19)

Vṛndāvana's invånare, fåglarna och (andra) djur, gamla och unga, alla i ānanda, såg var och en, i enlighet med sin egen individuella rasa, den Kṛṣṇa's väsensgestalt som de evigt tillhör, och larmande kom de från alla håll, omringade Honom och upplevde sin prema's Herre, Kṛṣṇacandra, vilken nu som Caitanya är både Rādhā och Kṛṣṇa. (20)

(Caitanya-Caritāmṛta II,17,192–215/ II,17,202–229)

Vid åsynen av allt (som finns att se) i Vṛndāvana, (allt som är) rörligt och (allt som är) orörligt, fylls Prabhu av ānanda, som en vän som möter sina vänner. När Prabhu ser allas kärlek råkar Han under dess inflytande, och försjunken i prema leker Han med dem alla. Prabhu omfamnar vart träd och varje (kraftig) slingerväxt och i Sin ande förrättar Han ett blomoffer för Kṛṣṇa. Hans kropp blir orolig i prema och Han ropar högt: "Säg Kṛṣṇa! säg Kṛṣṇa!" Allt som står fast och allt som rör sig sjunger tillsammans "Kṛṣṇa" och Prabhu's djupa stämman är som ett eko. (192–196/ 202–206)

Vid åsynen av påfåglarnas blåskimrande halsar försjönk Han i tankar på (den blått lysande) Kṛṣṇa. Försjunken i prema föll Prabhu till marken.

Hans kropp sårades av törnena i denna förskräckliga skog. Bhaṭṭācārya tog Prabhu i sitt knä så att Han skulle lugna sig. (208/222)

Bhaṭṭācārya och brahmanen sjöng Kṛṣṇa's namn och dansande, dansande gick

Prabhu vidare ... På stigarna i (landskapet) Vṛndāvana var Hans försjunkenhet i prema hundrafaldigt större än den varit i Nīlācala. Vid anblicken av Mathurā blev Prabhu's prema tusenfaldigt större, och hundratusenfaldigt större under vandringen i Vṛndāvana's lundar. När Han vistades på annan ort förlorade Han fattningen (redan) vid anblicken av det på den orten upplysande Vṛndāvana och nu vandrade Han omkring i det direkta, i det omedelbara Vṛndāvana. Dag och natt var Hans ande omskakad av prema. Endast helt vanemässigt badade och åt Han ... (210–215/ 224–229)

(*Caitanya-Caritāmṛta* II,18,2–147/ II,18,3–157)

På detta sätt kom Prabhu dansande, dansande till Āritgrāma (orten där asura-n Ariṣṭa dödades) och blev där plötsligt åter medveten om yttervärlden. (2/3)

En dag satt Mahāprabhu vid Akrūra-Ghāt (vid Yamunā's strand) och tänkte: "Vid denna trappavsats (ghāt) såg Akrūra Vaikuṇṭha och Vraja's invånare erhöll här anblicken av (det oändliga, osynliga) riket Goloka." Och medan Han talade så hoppade Han i vattnet och sjönk. (125–127/ 135–137) ...

Bhaṭṭācārya lyckades dra upp Prabhu ur vattnet, och han bad Honom att lämna Vṛndāvana.

Fastän Prabhu alls inte ville lämna Vṛndāvana sade Han med mild stämning för att uppfylla Sin bhakta's önskan: "Du har tagit Mig med och visat Mig Vṛndāvana. Denna skuld till dig kan jag inte återgälda. Jag gör det som du önskar och varthän du än för Mig, dit går Jag." (142–144/ 152–156)

I gryningen tog Prabhu Sitt morgonbad. Han försjönk i prema vid tanken: "Jag ska lämna Vṛndāvana ..." och Bhaṭṭācārya förde Prabhu till en båt. De tog sig över (floden) och vandrade vidare. (145–147/ 155–157)

Prabhu vandrade längs Gaṅgā till Prayāg där de tre heliga floderna Gaṅgā, Yamunā och Sarasvatī flyter samman.

Undervisningen av Rūpa i Prayāg

I detta kapitel skildras de båda ministrarna Rūpa's och Sanātana's öden efter deras möte med Caitanya.